

Tyresö kommun

Thomas Halvarsson

TJÄNSTESKRIVELSE

2010-07-06

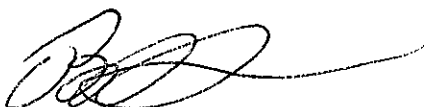
1 (3)

Kommunstyrelsen

16 principer för samverkan inom IT-forum

Förslag till beslut

Att kommunstyrelsen beslutar att anta och arbeta efter IT-forums 16 principer för samverkan.

Bo Renman

Kommundirektör

Beskrivning av ärendet

Tyresö kommun har varit med och arbetat fram de 16 principerna för att underlätta samverkan och informationsutbyte med hjälp av IT.

För Tyresö kommun innebär det en ökad kostnad för tjänstekort när det blir aktuellt med delad journalföring vilket också kommer att vara ett krav.

Enligt Tyresö kommuns informationspolicy ska informationen klassas enligt klassningsmodell BITS, det som tillkommer med SLL (Stockholms läns landsting) och Stockholm stads modell är spårbarhet. Tyresö kommun kommer att kunna klassa enligt BITS men med tillägg spårbarhet. Tyresö kommun har idag en teknisk lösning för start autentisering med 2 faktor och identitetsfederering.

SSL och Stockholm stad har antagit principerna vilket i praktiken innebär att principerna kommer att gälla framöver vid samverkan.

Bilaga 1: KSL, Rekommendation att anta 16 principer för samverkan inom IT-forum

Bilaga 2: KSL, De 16 principerna för samverkan

Bilaga 3: förklaring av de 16 principerna och betydelsen för Tyresö kommun

tyresö kommun

Bilaga 1: KSL, Rekommendation att anta 16
principer för samverkan inom IT-forum

För kännedom:

Kommundirektörer

IT-chefer/-strateger

Kommunstyrelsen

Rekommendation att anta 16 principer för samverkan inom IT-forum

Kommunerna måste för att kunna utveckla den elektroniska kommunikationen mellan regionens kommuner, landsting, stat och privata anordnare enas om hur säkerheten ska lösas. Varje kommun behöver ha grundförutsättningarna klara för att bygga den struktur som krävs för att möjliggöra säker kommunikation via internet. Grundförutsättningarna finns i de 16 principer för samverkan som tagits fram inom IT forum.

Vid arbetet har hänsyn tagits till e-delegationens arbete och de regionala förutsättningar som finns. Kommunerna i Stockholms län värnar om nätneutralitet, autentiseringsneutralitet och federationsneutralitet. Detta betyder i praktiken att vi via de 16 principerna värnar om såväl säkerhet som kostnadseffektivitet när vi skapar förutsättningar för elektroniskt informationsutbyte mellan regionens kommuner, landsting, stat och privata utförare.

Regionens samtliga kommunala IT-chefer, kommundirektörer och Stockholms läns landstings IT-ledning har ställt sig bakom förslaget. Principerna är även kommunicerade med Sveriges Kommuner och Landsting och införlivade i det nationella utvecklingsarbete som pågår.

KSLs styrelse beslutade på sitt sammanträde den 8 april 2010 att rekommendera kommunerna att anta de 16 principerna för samverkan.

Bilaga

IT-forum - 16 principer för samverkan

2010-04-08

Dnr: 2010/0016

KSL är tacksamma för att få kommunernas ställningstagande via post eller e-post till info@ksl.se före utgången av juni 2010.

Har ni frågor kontakta Karin Bengtsson, IT-forum, karin.bengtsson@ksl.se, tel 08 – 615 94 11.

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

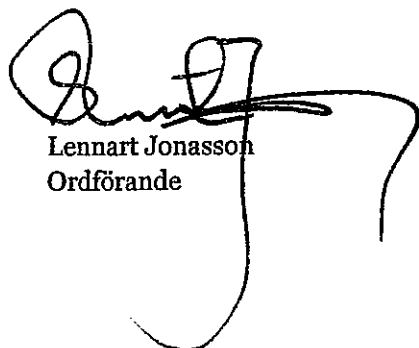

Erik Langby
Ordförande

Lennart Dahlberg
Direktör

IT-FORUM STOCKHOLMS LÄN

Lennart Jonasson
Ordförande

Bilaga 2: KSL, De 16 principerna för
samverkan

De 16 principerna för samverkan

Syftet med de styrande principerna

Kommunerna i Stockholms län värnar om nätneutralitet, autentiseringsneutralitet och federationsneutralitet. Syftet med principerna är att underlätta gränsöverskridande samverkan utan att för den skull göra några säkerhetsmässiga avkall.

Bakgrund

En teknisk arbetsgrupp utsågs av KSL/IT-forum vars uppdrag var att ta fram ett beslutsunderlag till IT-Forums ägargrupp hur den nationella IT strategin säkerhetsmässigt bäst realiserar i Stockholmsregionen.

Inom ramen för arbetsgruppens arbete identifierades i oktober 2009 ett antal problemområden, tillika viktiga byggstenar för samverkan för kommunens samtliga verksamheter:

- Informationsklassning
- Autentisering
- Katalogsamverkan
- Identitetsfederering
- Signering
- Kryptering
- Åtkomst
- Spårbarhet
- Transport

Arbetsgruppen har inom ramen för dessa problemområden lyft fram och prioriterat ett antal viktiga vägval som flertalet berörda kommuner står inför och som rätt hanterat kan underlätta samverkan med landsting, utförare och givetvis kommuner i mellan. Vidare har arbetsgruppen identifierat ett antal vägval, grundförutsättningar, som kan anses självklara och ofta tas för givet men som inte får glömmas bort och därför här har dokumenterats.

Arbetsgruppens förslag till viktiga vägval presenterades i mitten av november 2009 för regionens kommuner i form av CIO, IT-strateg eller IT-chef där vägvalen sedermera i samstämmighet omvandlades till 16 styrande principer för samverkan.

2010-02-10

De 16 principerna för samverkan

#1 att utgå från SLLs & Stockholms stads metod för informationsklassning och paketera den på ett sådant sätt att den är lättillgänglig och att omvärldskraven tydligt dokumenteras

#2 att utgå från SLLs & Stockholms stads definition av faktorer och nivåer för informationsklassning och anpassa detta till att spegla en lägsta nivå för kommunen

#3 att likt Stockholms stad inkludera även spårbarhet som en faktor för informationsklassning

Syftet med princip #1, #2 och #3 är att alla inblandade parter skall ha samma syn hur information skall skyddas, i vilken grad och i förekommande fall på vilket sätt. Råder det inte samsyn kring informationsklassning försvåras ett samarbete avsevärt. Om en part identifierar berörd information som mindre skyddsvärd kan denna utgöra en stor risk för den part som gjort en annan bedömning av informationens skyddsvärde.

#4 att likställa stark autentisering med 2-faktors autentisering

Syftet med princip #4 är att säkerställa att ingen part använder otillräcklig autentisering i sammanhang där stark autentisering krävs. Syftet är också att tydliggöra att stark autentisering förutsätter två olika faktorer. Exempelvis något du vet, som ingen annan vet, och något du har, som ingen annan har.

#5 att vid samverkan acceptera följande metoder för stark autentisering; eID, PKI med lagring av nyckelpar på SmartCard eller motsvarande och metoder baserade på engångslösenord, antingen genererade i en fysisk enhet eller säkert distribuerad till fysisk enhet

Syftet med princip #5 är att inom ramen för samverkan tydliggöra vilka metoder som är accepterade för stark autentisering. Detta innebär inte att metoderna ovan likställs utan de krav som ska gälla bestäms i exempelvis policydokumentet för en identitetsfederation där förtroendenivåer baserat på metod av autentisering definieras.

#6 att tillämpa en gemensam certifikat- och utfärdarpolicy, likvärdig med SITHS, som ett minimikrav för egen eller annans PKI

Syftet med princip #6 är att inom ramen för samverkan säkerställa att samtliga berörda PKI'er inte avviker från minimikraven och därmed inte riskera att en autentisering är otillräcklig.

2010-02-10

#7 att sträva mot en autentiseringslösning, framför flera olika, för att realisera stark autentisering i den egna organisationen samt i förekommande fall samordna detta med lösningar för inpassering, lås, flex med flera

Syftet med princip #7 är att undvika att den enskilda organisationen ställs inför de problem som lösningar med flera olika likartade autentiseringslösningar kan medföra.

#8 att enbart acceptera SAMLv2, eller senare, vid identitetsfederering samt tydliggöra att det i förekommande fall är det enda sättet att logga in och säkerställa det inte finns någon bakväg in

Syftet med princip #8 är att inom ramen för samverkan tydliggöra vilka metoder för identitetsfederationer som förespråkas.

#9 att kravställa att varje ny webbaserad tillämpning som kräver autentisering bör ha stöd för SAML och där stark autentisering är nödvändig kräva stöd för SAML

#10 att utfärda SAML-biljetter och konsumera SAML-biljetter i webbaserade tillämpningar som kräver autentisering och har ett samverkansintresse

Syftet med princip #9 och #10 är att inom ramen för samverkan möjliggöra användning av den egna autentiseringslösningen förutsatt att den är tillräcklig.

#11 att tillämpa ett gemensamt regelverk för att ingå i en federation vilket även skall omfatta alternativ som exempelvis bryggade PKI'er

Syftet med princip #11 är att inom ramen för samverkan säkerställa att varje ingående IdP (identity provider) inte avviker från minimikraven och därmed inte riskera att en autentisering är otillräcklig. Syftet är också att inte låta begränsningarna i SAML verka begränsande för ett samarbete.

#12 att tillämpa en gemensam katalogpolicy, med utgångspunkt från HSA policy, som ett minimikrav för egna kataloger

Syftet med princip #12 är att förenkla katalogsamverkan och informationsutbyten

#13 att se över det egentliga behovet av faktisk PKI signering

Syftet med princip #13 är att inom ramen för samverkan hitta lösningar för signering som lever upp till verksamhetens krav och som samtidigt kan anpassas till de tekniska och juridiska begränsningar som en identitetsfederering medför.

#14 att ställa krav på berörda tillverkare att samverka för ett gemensamt gränssnitt mot dess signeringsfunktioner

Syftet med princip #14 är att möjliggöra en större rörlighet kring signeringsfunktioner som annars är mer eller mindre låsta till den produkt som är vald för ändamålet.

2010-02-10

#15 att sträva mot att all gränsöverskridande kommunikation skall ske över internet

#16 att möjliggöra kontroll av trafik till och från den egna infrastrukturen i en eller få kontrollpunkter

Syftet med princip #15 och #16 är att inom ramen för samverkan undvika parallell infrastruktur och istället koncentrera all samverkan till Internet och där tillse att anslutningen har erforderliga skydd.

Inleveranser från IT-forum

Flertalet principer införlivas enklast i regelverk för informationssäkerhet och där företrädesvis i dess riktlinjer. Några principer kräver nya former av policydokument som nödvändigtvis inte skall betraktas som en policy på samma nivå som exempelvis en informationssäkerhetspolicy. För att undvika missförstånd behålls därför "defacto-namnen" på dessa dokument.

IT-forum, Kommunförbundet i Stockholms län, bidrar med följande inleveranser för att förenkla införandet av de 16 principerna för samverkan:

- Brödtext till riktlinje för informationsklassning, eller motsvarande, för att införliva princip #1, #2 och #3.
- Brödtext till riktlinje för åtkomst till information, eller motsvarande, för att införliva princip nr #3, #4, #5, #6, #7, #11.
- Certifikat policy (CP) och utfärdardeklaration (CPS), för att införliva princip nr #6.
- Anvisning/instruktion för identitetsfederering, eller motsvarande, för att införliva princip #8, #9, #10 och #11.
- Brödtext till riktlinje för systemutveckling/-anskaffning, eller motsvarande, för att införliva princip #9 och #15.
- Federationspolicy, för att införliva princip #11.
- Katalogpolicy, för att införliva princip #12
- Brödtext till riktlinje för kommunikations- och nätverksäkerhet, eller motsvarande, för att införliva princip #15 och #16.

De principer som rör signering, nr 13 och 14, innebär i nuläget inget ytterligare arbete från den enskilda organisationens sida utan här kan man vänta in KSL/IT-forums arbete och senare se vilken eventuell påverkan detta får. Mest sannolikt en anvisning/instruktion för *signering*.

2010-02-10

Egna ställningstaganden

Varje enskild organisation måste ta ställning hur stark autentisering skall realiseraras.

Princip #5 lyfter fram eID, PKI med lagring av nyckelpar på SmartCard eller motsvarande och metoder baserade på engångslösenord, antingen genererade i en fysisk enhet eller säkert distribuerad till fysisk enhet. Observera att dessa inte skall likställas, exempelvis policydokumentet för en identitetsfederation ska istället beskriva olika förtroendenivåer baserat på metod av autentisering.

Den eller de metoder som den enskilda kommunen väljer för att realisera stark autentisering kan ha påverkan på formuleringar i det egna regelverket för informationssäkerhet. Det kommer också ha påverkan på vilka övriga policydokument som är av vikt för den enskilda kommunen.

Grundförutsättningar

De 16 principerna för samverkan har arbetats fram med förutsättning:

att varje organisation har en riktlinje, instruktion eller motsvarande som beskriver hur krypteringsnycklar skall lagras, utbytas, förnyas etc

att varje organisation har en riktlinje, instruktion eller motsvarande som beskriver vilka krypteringsalgoritmer och nyckellängder som förordas

att alla datorers tid skall vara direkt spårbar till UTC(SP)* förslagsvis med en egen källa som är direktspårbar till UTC(SP)

*) UTC=Coordinated Universal Time, SP= Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Bilaga 3:

Förklaring av de 16 principerna och betydelsen för Tyresö kommun

 # 1 – 3 ”Informationsklassning”

SSLs och Stockholm stads metod bygger på standarder från ISO 27000 och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap BITS med tillägg spårbarhet.

- *Tyresö kommuns ska informationsklassa sin information efter BITS enligt informationssäkerhetspolicy. Tyresö kommun kan använda föreslagen modell och även få ett ytterligare stöd i arbetet framöver med informationsklassningen.*

 # 4 ”2-faktors autentisering”

2-faktors autentisering är ett högre krav på autentisering än det mest förekommande 1-faktors användarnamn och lösenord. 2 faktorer innebär att man har något som ingen annan har och att man vet något ingen annan vet som till exempel e-ID (Du har ett ID och ett lösenord) eller SMS (Du har ett användarnamn och ett mobilabonnemang dit ett engångslösenord skickas).

- *Tyresö kommun har idag stöd och använder 2-faktors autentisering till Skolportalen och distansanslutning för anställda och leverantörer genom en produkt som heter Portwise. Portwise upphandlades gemensamt med Södertörns kommunerna.*

 # 5 – 6 ”PKI”

PKI, public key infrastructure, är det dominerande sättet för att hantera publika krypteringsnycklar.

PKI möjliggör för användare av ett i grunden osäkert offentligt nätverk, som till exempel Internet, att säkert utbyta data genom att använda asymmetrisk kryptering.

Varje användares publika nyckel knyts till användarens uppgifter med hjälp av ett certifikat.

Eftersom signeringar gjorda med den privata nyckeln kan verifieras om man känner till den publika nyckeln kan man:

- Verifiera att alla användares certifikat är äkta och innehåller korrekta uppgifter om man har CA:ns certifikat
- Verifiera att signaturer gjorda av en användare är äkta om man har en användares certifikat

SITHS

SITHS kortet möjliggörs inloggning till myndigheter och företag så som Skattemyndigheten, Försäkringskassan, Vägverket, CSN, Min pension, Apoteket m fl.

Med hjälp av SITHS kan en vårdgivare/tjänsteleverantör identifiera sig och ge bevis för sin behörighet, oberoende av organisatoriska och geografiska gränser. SITHS är en nationell säkerhetslösning.

SITHS är en del av den tekniska infrastrukturen som ingår i den nationella IT-strategin. Denna säkerhetslösning bygger på att anställda i vård och omsorg har ett personligt elektroniskt ID-kort med elektroniska legitimationer som möjliggör säker identifiering och kryptering av känslig information.

- *Tyresö kommun har idag ingen generell policy/riktlinjer eller lösning för certifikat-kort. Användare i kommunen framförallt inom omsorgen kommer framöver att bli tvungna att införa kort för inloggning på grund av att man framöver kommer att ansluta till andra myndigheters tjänster som t ex delad journalförning med landstinget.
Att införa en kortlösning innebär ökade kostnader för kommunen.*

 # 7 ”Sträva mot en autentiseringslösning”

- *Tyresö kommun strävar efter en autentiseringslösning genom redan investerad lösning (Portwise).*

 # 8 – 10 ”SAML”

(SAML) är ett ramverk/standard för kommunikation av användarautentisering (digital personlig legitimation) som används för att verifiera att något är äkta, ofta verifiera att en angiven identitet stämmer.

SAML är lämpligt att använda t.ex. för uppkoppling med Single Sign-On mot olika tjänster och för samverkan mellan olika organisationer såsom kommuner och myndigheter.

Identitetsfederering

En federation i ett identitetssammanhang kan sägas vara en sammanslagning av organisationer som har enats om hur man ska hantera identiteter över organisationsgränserna.

Grundidén är att en given användare som autentiserat sig hos en organisation kan med automatik bli autentiserad hos en annan organisation som ingår i federationen, det vill säga en single sign-on som överskrider organisationsgränserna. Man säger då att användarens identitet är federerad.

Vid praktisk tillämpning av federerade identiteter är en av grundstenarna ett tillitsförhållande mellan de organisationer som ingår i federationen. Tilliten ligger i att en organisation litar på att en annan organisation genomfört autentisering – identifiering + verifiering – på ett korrekt sätt och att den genomförs i en kontrollerad och tillförlitlig IT-miljö.

- *Tyresö kommun klarar idag av Identitetsfederering med stöd av SAMLv2 genom redan investerad lösning (Portwise).*

 # 12 ”Katalogpolicy”

Katalog i detta sammanhang betyder en databas med användarinformation. HSA är Lanstingets användarkatalog.

- *Tyresö kommun har idag ett automatiserat flöde användare till kommunens kataloger. Katalogerna är uppbyggda så att nya krav kan tillämpas.*